

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 657/2021
01.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Стојан Милојевић адвокат из ..., против туженог „Јелен До“ из Јелен Дола, чији је пуномоћник Немања Илић адвокат из ..., ради поништаја решења и реинтеграције, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2289/20 од 05.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 01.12.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2289/20 од 05.11.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1109/2019 од 12.05.2020. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1109/2019 од 12.05.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је незаконито решење туженог број ... од 30.06.2016. године којим је отказан тужиочев уговор о раду број ... од 10.06.2016. године. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу у којем је тужилац тражио да се тужени обавезе да га врати на рад и да га распореди на радно место које одговара његовој стручној спреми и радним способностима. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да на име накнаде трошкова поступка исплати туженом износ од 210.000,00 динара са затезном каматом од 12.05.2020. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2289/20 од 05.11.2020. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 1109/2019 од 12.05.2020. године у првом и трећем ставу изреке, а жалба тужиоца одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, у смислу члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП.

Тужени је поднео одговор на ревизију, са предлогом да се иста одбаци као недозвољена или одбије као неоснована.

Тужиочева ревизија је дозвољена јер је побијаном другостепеном пресудом правноснажно окончаан спор за поништај решења о отказу уговора о раду, а одредбом члана 441. ЗПП је прописано да је ревизија увек дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. тог закона су ревизијски разлог само ако су учињене у поступку пред другостепеним судом. Тужилац у ревизији тврди да је другостепени суд повредио одредбу члана 396. став 1. ЗПП јер није оценио све битне наводе жалбе, посебно жалбени навод да је првостепени суд погрешно применио члан 308. став 1. наведеног закона тако што је извео доказ који је тужени предложио по протеку рокова за предлагање доказа прописаних том одредбом и на том доказу засновао одлуку о тужбеном захтеву. Ови наводи ревидента нису основани јер његовом жалбом није указивано на поступање првостепеног суда противно означеној одредби, да би се о тим наводима жалиоца другостепени суд морао изјаснити. Реч је о релативно битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју другостепени суд не пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су 10.06.2016. године закључиле уговор о раду по којем ће тужилац, почев од 18.06.2016. године, обављати послове ... у сектору ..., одељење за ... . Опис послова тужиоца на означеном радном месту наведен је у члану 4. тачка 1. уговора, а детаљнији опис дат је у прилогу уговора, у којем су приказане одговорности (главне дужности радног места) и овлашћења (главна подручја ауторитета радног места). Наведено радно место систематизовано је Правилником туженог о организацији и систематизацији радних места од 09.09.2016. године којим је у систематизацију уведено и ново радно место ..., као радно место надређено радном месту на којем је тужилац распоређен. Тужени је 20.06.2016. године донео нови Правилник о организацији и систематизацији радних места којим је у одељењу ... систематизовано радно место ... (са истим описом послова као у Правилнику од 09.06.2016. године), али није предвиђено радно ... на које је тужилац од 18.06.2016. године распоређен уговором о раду од 10.06.2016. године. Решењем туженог од 30.06.2016. године отказан је тужиочев уговор о раду из разлога прописаног чланом 179. став 5. тачка 1. Закона о раду и чланом 59. Колективног уговора туженог, са образложењем да је његово радно место укинута и да је он на тај начин постао вишак запослених.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев којим је тражен поништај решења о отказу уговора о раду. По становишту тог суда тужиоцу је уговор о раду отказан законито, због наступања разлога из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, јер је услед организационих промена престала потреба за његовим радом услед укидања радног места на које је распоређен. При том, по налажењу тог суда, послови радног места ... садржински нису исти са описом послова радног места ..., тако да се ради о различитим пословима.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду. По становишту тог суда, услов за отказ уговора о раду предвиђен чланом 179. став 5. тачка 1. Закона о раду је престанак потребе за обављањем одређеног посла услед технолошких, економских и организационих промена које морају бити израз стварних потреба послодавца и његовог прилагођавања новонасталим условима односно рационализације пословања. И по налажењу тог суда, између послова које је обављао тужилац и послова ... постоји разлика, тако да није реч о истим пословима и истом радном месту са промењеним називом.

По становишту ревизијског суда, који по службеној дужности пази на правилну примену материјалног права, у овом случају се за сада не може закључити да је оно правилно примењено.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду прописано је да запосленом може престати радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

У конкретном случају, општим актом туженог о систематизацији послова од 09.06.2016. године у одељењу за ... предвиђена су радна места ... и ..., са по једним извршиоцем. За оба радна места предвиђени су иста врста и степен стручне спреме. Означеним општим актом у систематизацији је уведено радно место ... којим су, поред послова из описа радног места ..., поверени и одређени управљачки послови (које је до доношења тог општег акта обављао тужилац). Само након 10 дана тужени је донео нови Правилник о систематизацији којим је укинуо радно место ... и на основу тога отказао уговор о раду тужиоца.

Аутономно је право послодавца да уводи организационе промене у циљу бољег пословања, али се у конкретном случају морају имати у виду и ценити све околности, нарочито околност да је тужени у врло кратком року донео акт о систематизацији којима је исте послове (њихов највећи део) поверио тужиоцу и другом запосленом (...), а затим донео нови акт којим је укинуо радно место тужиоца. У таквим околностима, нижестепени судови нису утврдили разлоге за такво поступање туженог, нити су исто ценили са аспекта евентуалне злоупотребе права (привидно право се врши исправно) које не може уживати судску заштиту.

Из наведених разлога, нижестепене пресуде су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће, имајући у изложено у виду, разјаснити разлоге због којих је тужени одређене послове у највећем делу прво поверио тужиоцу и другом запосленом, а затим само након неколико дана донео нови акт којим је укинуо радно место тужиоца, а све то у вези са тужиочевом тврдњом истицано током целог поступка се ради о злоупотреби права са намером да му се откаже уговор о раду.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић